

УДК: 338.43:606:502:631.53.04

Економічна ефективність вирощування генно-модифікованих культур

Веремій Я.С., студентка

Байдала В.В., кандидат економічних наук, доцент

Використання методів генної інженерії у сільському господарстві, аграрній промисловості і продовольстві створили нові можливості для виробництва продуктів харчування та кормів для задоволення постійно зростаючих потреб населення у світі.

ГМО на сьогоднішній день вважаються потенційно небезпечними, хоча шкідливість для людини наукою не доведена, але більшість чомусь відразу ж негативно на це реагують.

На даний момент ГМО-культури вирощуються у 26 країнах. У 2016 році, на 21-му році комерціалізації біотехнологічних культур, на 185,1 млн. гектарах було висаджено величезну кількість різних культур у 26 країнах. Порівняно з початковими площами у 1,7 млн. га в 1996 році у 2016 році відбулося збільшення в 110 разів. Таким чином, біотехнологічні культури розглядаються як найшвидкісна технологія врожаю в історії сучасного сільського господарства.

У 2016 році 19 країн, що розвиваються, мають 54% (99,6 млн. га) світової площі під біотехнологічними культурами, тоді як 7 промислових країн - 46% (85,5 млн. га). Очікується, що ця тенденція продовжуватиметься у найближчі роки через збільшення кількості країн південної півкулі, які вирощуватимуть біотехнологічні культури, та комерціалізацію нових біотехнологічних культур, таких як рис, який в основному вирощується в країнах, що розвиваються.

З 26 країн, які вирощували біотехнологічні культури в 2016 році, у 18-ти країнах їх площі зросли як мінімум на 50 тисяч гектарів. США залишалися провідним виробником біотехнологічних культур в усьому світі. У 2016 році в цій країні під БТ-культурами було зайнято 72,9 млн. га, що складає 39% світових посівів біотехнологічних культур. Бразилія опинилась на другій позиції - 49,1 млн. га або 27% світової продукції. Бразилія також мала найвищий ріст біотехнологічного врожаю з 2015 до 2016 рр. зі збільшенням на 4,9%.

Найбільш розповсюдженими БТ-культурами у 2016 р. році були соя, кукурудза, бавовна та ріпак. Питома вага посівів БТ-сої складає 50% світових біотехнологічних культур, або 91,4 млн. га. Ця площа становить 78% від загального виробництва сої в усьому світі.

З 2015 року було зафіксовано значне збільшення (на 13%) у світовому масштабі прийняття біотехнологічної кукурудзи. Кукурудза біотехнологічної

промисловості зайняла 60,6 млн. га в усьому світі, що становило 64% світової продукції кукурудзи в 2016 році.

Площі під біотехнологічним бавовником сягали 22,3 млн. га в 2016 році, що на 7% менше рівня 2015 року. Це скорочення пояснюється низькими глобальними цінами на бавовну, що також вплинуло на глобальне висадження небіотехнологічного бавовника.

Площі під біотехнічним ріпаком зросли на 1% з 8,5 млн. га у 2015 році до 8,6 млн. га в 2016 році. Цей підйом пояснюється граничним збільшенням насаджень білохвостих ріпаків у США, Канаді та Австралії, що викликоно попитом на біопаливо.

У 2016 році фермери США та Канади посадили біотехнологічну люцерну. У США було висаджено приблизно 1,2 млн. га гербіцидно толерантної люцерни і 21 тис. га низьколігнінової люцерни, тоді як Канада посадила біля 1000 низько лігнінової люцерни.

Світова ринкова вартість біотехнологічних культур у 2016 році становила 15,8 млрд. дол. США., що вище рівня попереднього року на 3%. Це значення становить 22% від світового ринку (73,5 млрд доларів США) в 2016 році та 35 % світового комерційного насінневого ринку на суму 45 мільярдів доларів США. Очікувані глобальні доходи фермерських господарств від зібраного комерційного "кінцевого продукту" (біотехнологічного зерна та інших продуктів, що збираються) більш ніж у десять разів перевищують вартість тільки насіння БТ-культур.

Отже, наразі черга за Україною. Верховною Радою зареєстровано законопроект, згідно з яким вносяться зміни в Закон України «Про державну систему безпеки при створенні, випробуванні, транспортуванні та використанні генетично модифікованих організмів».

Зміни закону включають внесення в нього статті 23, яка забороняє промислове виробництво, використання, переробку та вирощування сільгоспрослин з застосуванням генно модифікованих організмів, які можуть самовідтворюватись чи передавати спадкові фактори з метою їх подальшого використання в харчових продуктах, їх добавках, кормах і кормових добавках.

Офіційно на міжнародній арені Україна є країною «без ГМО», але фактично наша продукція не відповідає даному статусу. Нам необхідно визначитися зі стратегією, назвати речі своїми іменами та почати втілювати стратегічне рішення.

Однозначно говорити про те, приносить ГМО шкоду або користь, не можна. Тому дуже важливо, щоб зберігалось здорове співвідношення звичайної продукції і тієї, в якій містяться генетично змінені організми, щоб у людини залишалося право вибору.